СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 163. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 15-го липня 1940. No. 163. Jersey City, N. J., Monday, July 15, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОДВІЙНІ ЗАХОДИ „ЗАТЯГНУТИ" РУЗВЕЛТА ДО КАНДИДАТУРИ

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ВИБИРАЄТЬСЯ НА КОНВЕНЦІЮ.

ШІКАҐО. — Серед членів конвенції Демократичної Партії, що збирається тут у понеділок на ухвалення виборчої програми й установлення кандидатів партії на уряди президента й віцепрезидента Злучених Держав, появилися дві ґрупи, які мають на цілі „затягнути" президента Рузвелта кандидувати втретє на уряд президента Злучених Держав. Супроти цього не підлягає вже ніякому сумнівові, що президент думає кандидувати.

На чолі одної ґрупи стоїть сенатор Бирнес зо Савт Каролайни, на чолі другої секретар торговлі Ґарі Л. Гопкинс. Сенатора Бирнеса вважають керівником руху за Рузвелтову кандидатуру. Серед делеґатів панує переконання, що Рузвелт прийме кандидатуру.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ХОЧЕ СКАЗАТИ, ЧИ БУДЕ ГОВОРИТИ НА КОНВЕНЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Тимчасом президент Рузвелт відмовлявся далі давати якінебудь натяки про свої конвенційні наміри.

Підчас правильної тижневої пресової конференції президент не хотів навіть сказати ґазетярам, чи він думає виголосити промову на конвенції в Шікаґо. Він на всі способи виминав усякі питання, ставлені йому в цій справі.

Сказав, що на конвенцію не вибирається.

НАТИСК ПРОТИ ІНТЕРВЕНЦІЇ В ЕВРОПІ.

ШІКАҐО. — На комітет Демократичної Партії, що має виробити програму на сьогорічні вибори, роблять з усіх боків натиски. Багато радить заняти тверде становище в ріжних справах, щоби в цей спосіб відріжнитися від невиразного становища, яке заняла Републиканська Партія.

Між іншим роблять натиски теж за те, щоби Демократична Партія виразно заявилася проти інтервенції Злучених Держав в Европі.

ФАРЛІ КАНДИДУЄ.

ШІКАҐО. — Ґенеральний почтмайстер Джим Фарлі знову заявив, що він виступить кандидатом на уряд президента Злучених Держав. Номінувати його має Реймонд Фишер, лідер з повіту Рокленду, в котрому родився Фарлі.

РАДИТЬ „ПЛЯНОВУ ГОСПОДАРКУ" ДЛЯ НОВОГО СВІТУ.

НЮ ЙОРК. — У розмові з ґазетярами д-р Семюел Ґай Інмен, професор латинсько-американських справ у Пенсилвенійськім університеті, заявився за заведення для цілого Нового Світу плянованої господарки, щоби в цей спосіб звільнити західну півкулю від залежности від решти світа та не дати Америці попасти в залежність від Німеччини.

МІЛІОНИ НА РОЗБУДОВУ ФЛЬОТИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти підписав у пятницю контракти з ріжними підприємствами про розбудову фльоти на загальну суму 136 міліонів 743 тисячі долярів. Більшість цеї суми призначена на розбудову летничого відділу фльоти.

Замітно, що всі ці контракти зроблено без попереднього проголошення конкурсу, як це звичайно робилося давніше.

НАЙБІЛЬШИЙ БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК УТІКАЧЕМ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — На грецькім кораблі „Неа Гелляс" приїхав до цього порту Моріс Метерлінк, найбільший бельґійський письменник.

Він має 78 літ. Каже, що війна знищила його все майно; мовляв, не має нині ніякого приходу, поза невеличкий прихід з фільми „Синя птиця".

Коли його ґазетярі спиталися за короля Леопольда, Метерлінк сказав: „Зрадник. Неймовірне. Його капітуляція не має виправдання." Він заявив, що король Леопольд буде могти засідати на бельґійськім престолі лише на випадок повної німецької перемоги.

ДІТИ ПЕРЕЛЕТІЛИ ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

НЮ ЙОРК. — На літаку „Диксі Клипер" прилетіли на летнище Ля Ґвардії з Лізбони в Портуґалії, Теса й Маріна Кенеді, 18-місячні близнючки.

Вони вибралися з Анґлії в товаристві пістунки.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ЗАДЕРЖАННЯ КОРОТКОГО ТИЖНЯ.

ВАШИНҐТОН. — У відповідь за прозьбу продовжити тиждень праці зогляду на потреби оборони краю, що їх передав президентові полковник Филип Флеминґ, адміністратор годин праці й заплати, президент Рузвелт завився публично проти продовжування годин праці.

Покликуючися на полковника Флеминґа, президент заявив, що досвід воюючих держав показує, що справність у вироблюванні амуніції не є вислідом довгого дня праці.

ПРЕЗИДЕНТ ЗБИРАЄТЬСЯ ПОКЛИКАТИ 4 ДИВІЗІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ҐВАРДІЇ ДО ЧИННОЇ СЛУЖБИ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт постановив покликати до активної служби чотири дивізії Національної Ґвардії, як лише конґрес ухвалить відповідний на це закон.

Ціллю цеї служби буде передовсім повний військовий вишкіл.

Президент рішився на цей крок по довшій конференції зо своїм секретарем війни, полковником Генрім Стимсоном.

Тимчасом з військових кругів напирають на конґрес за ухвалення загальної військової служби.

На думку президента Рузвелта, Злучені Держави потребують тепер найменче повних 13 дивізій.

Уряд ще не рішився, як довго має тривати військова служба в змобілізованій Національній Ґвардії.

ЗАПОВІДАЄ НАЦІСТИЧНИЙ ЗАМАХ У ЧІЛЄ

НЮ ЙОРК. — Росел Б. Портер, спеціяльний кореспондент Ню Йорк Таймсу, телеграфує з Буенос Айреса, в Арґентині, що в Чілє німці готовляться до замаху, покористуючися при тому економічним натиском.

Стративши через війну всякі ринки, Чілє найшлося в важкому економічному стані й легко може попасти під німецькі впливи.

ГОЛОД ЗАГРОЖУЄ 35 МІЛІОНАМ

ЛІСБОНА (Портуґалія). — Представник Американського Червоного Хреста, Джан Малоні, заявив, що вже в листопаді цього року коло 35 міліонів европейського населення знайдеться в страшнім голоді. Малоні доказував цифрами, що европейське хліборобство внаслідок війни дуже занепало. До того причинилась також невідповідна погода. Деякі краї, як ось Норвеґія, Данія, Голяндія, Бельґія, та інші, діставали половину своїх харчів з заморських країв. Тепер вони відтяті від заморських довозів і вони стоять перед поважною загрозою голоду.

НІМЕЦЬКІ ҐАЗЕТИ ПРО ПЕТЕНА

БЕРЛІН. — Німецькі ґазети холодно віднеслись до реформ маршала Петена, якими він запровадив у Франції фашистівський уряд. Вони кажуть, що ті реформи ще не охоронять французів від военних відшкодувань і від кари. А втім, кажуть вони, фашистівські реформи не можуть бути накинені згори, тільки мусять випливати здолу, від мас.

ОСТЕРІҐАЮТЬ ПЕРЕД ФАЛЬШИВИМ ДОБРОБУТОМ У КАНАДІ

ТОРОНТО, Онт. Канада. — Канада переживає тепер незвичайний час піднесення бизнесу. Ґазети містять великі оголошення в пошукуванні за робітниками, фабрики платять великі рахунки за електрику. Королівський Банк Канади видав звідомлення, що Канада зближається до повноти промислового руху. Вже відчувається недостача фахових робітників, бо багато з них вступило до армії. Появляються проєкти на будову нових електрівень, щоб мати досить електричної сили для запотребування фабрик.

Не зважаючи на ті признаки добробуту, появляються голоси осторогі, що це штучний добробут, викликаний запотребуванням военних матеріялів, який може скоро скінчитися крахом.

АНҐЛІЙЦІ УСТУПАЮТЬ ЯПОНЦЯМ

ЛОНДОН. — Під натиском міжнародного положення Анґлія змушена була піти на уступку Японії і згодилась на три місяці припинити дещо довіз военних продуктів китайському ґенералові Чіян Кай Шекові, через Бурму. В анґлійських колах кажуть, що за три місяці покажеться, чи Анґлія буде в силі заняти супроти Японії сильніше становище, чи йти на дальші уступки.

БРИТІЙСЬКІ КОРОННІ ЖЕМЧУГИ ВИСЛАНІ В АМЕРИКУ

РИМ. — Як пише ґазета Джорнале д'Італія, британські коронні жемчуги забрано з твердині Тавер оф Лондон і вислано в Америку, щоб вони не дісталися в руки Німеччини, якщо німецька армія заняла б Лондон. Покликуючися на невтральні джерела, ґазета звідомляє, що міродайні чинники приготовляють анґлійський загал на можливість цофання зо стратеґічних причин. Це цофання таке широке, що і уряд і король готові виїхати за море. Вже тепер „вицофано" кілька міліонів дорогоцінностей, вартісних паперів і багато міліонів іншого державного майна і вивезено за море.

РЕЗИДЕНЦІЯ КНЯЗЯ ВИНДСОРУ.

Ґубернаторський дім у Насаві, на Багамі, де буде урядувати як ґубернатор князь Виндсору, бувший король Анґлії. Він буде мати 3,000 фунтів стерлінґів річної пенсії.

РОСІЯ ГОРЯЧКОВО ГОТУЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ

ТОКИО. — Кореспондент „Юнайтед Прес", доносить з Японії, що Совєти горячково готуються до війни, від якої їм ледви чи вдасться втекти. Вони мобілізують військо, уставляють його по стратеґічних місцях, нагромаджують там амуніцію й загалом ціле своє економічне життя приспособляють до военних цілей. На думку згаданого кореспондента вони дуже бояться Німеччини, з якою їм таки прийдеться скорше чи пізніше зударитись. Бояться також Японії. Переляк совєтських провідників полягає в тому, що Німеччина відносно скоро справилась із Францією та з іншими ворогами, крім Анґлії і не надірвала ще своїх головних сил. Ціла надія Совєтів тепер на Анґлію. Вони сподіваються, що війна з Анґлією потягне довго і вичерпає німецькі сили.

АНҐЛІЙСЬКІ ПОГЛЯДИ НА СОВЄТИ.

ЛОНДОН. — Хоч анґлійські урядові кола вислали до Москви комунізуючого амбасадора Сера Стафорда Крипса і він тепер старається перехилити Москву на анґлійський бік, то проте в Анґлії беруть під увагу і це, що з тих переговорів нічого не вийде, а відносини з Совєтами та Анґлією погіршаться. В Анґлії таке переконання, що Совєти є мілітарно слабі й мають великий страх перед німцями. Зо страху вони будуть робити все, що німці прикажуть. А німецька політика прямує тепер до того, щоб Совєти спинити на Балкані і штовхнути на Близький Схід, себто на Туреччину, Іран, Перський залив, де містяться важні британські бази. Беручи під увагу це, що Совєти вже послухали Німеччини і не пішли в своїм заборі Румунії далі, ніж Басарабія і північна Буковина, анґлійські знавці думають, що Совєти коряться вповні волі німців. Анґлія зо свойого боку заявила Совєтам, що їх аспірації на Балкані вона не лиш одобрить, але й піддержить.

ТУРКИ БУДУТЬ БОРОТИСЬ.

АНКАРА. — Турецький премієр Рефік Сейдам заявив, що Туреччина буде мілітарно боротись з кожною чужою силою, яка захоче влізти на територію Туреччини. А Туреччина нині не те, що колишня зогнила отоманська імперія, перестерігав він. Водночас він гострими словами накидався на тих диплбоматів, що при помочи фальшивих документів хочуть доказати начеб Туреччина плянувала напад на Совєти. До тих дипльоматів належить німецький амбасадор до Туреччини фон Папен. Сейдам говорив, що заходи тих дипльоматів мають на цілі привести до конфлікту між Туреччиною і Совєтами.

АНҐЛІЯ ВИЗНАЄ ГАЙЛІ СЕЛАЗІЯ.

ЛОНДОН. — За запит у парляменті, чи анґлійський уряд уважає стремління етіопського неґуса Гайлі Селазія тотожними з інтересами Анґлії, а вслід за тим, чи визнає його уряд, та уважає його своїм союзником, підсекретар заграничних справ Батлер відповів з притиском, що так. Ту відповідь він опісля дав на письмі. Гайлі Селязі, як подають звідомлення, тепер розвинув революційну діяльність в Етіопії і старається нищити там італійські впливи та італійську владу.

ДАЛЬШІ НАЇЗДИ НА АНҐЛІЮ.

ЛОНДОН. — Анґлійські звідомлення кажуть, що німецькі літаки далі хмарами наїздили на Анґлію і бомбардували, та підпалювали міста. Є випадки в людях. Але скільки випадків, та котрі бомбардовано міста, цього звідомлення не кажуть. Анґлійці твердять, що за останній тиждень їм вдалось зістрілити 74 німецьких літаків. Також подають, що анґлійські літаки раз-ураз наїздять на німецькі бази і бомбардують їх. В останнім анґлійськім рейді пропало чотири літаки.

БЕРЛІН. — Берлінські звідомлення потверджують напади німецьких літаків на Анґлію і говорять, що Анґлія зазнає тяжких втрат. Тепер німецькі сили концентрують свою увагу на анґлійські кораблі, щоб у той спосіб виголоджувати Анґлію. За останній місяць, кажуть німецькі звідомлення, німці затопили два міліони тон, в тім величезну більшість творили анґлійські кораблі.

ІТАЛІЙЦІ ГОВОРЯТЬ ПРО ПЕРЕМОГУ.

РИМ. — Ціла італійська преса голосно говорить про „велику італійську перемогу" над анґлійською фльотою, та запевняє, що анґлійські кораблі фактично вже не панують над Середземним морем. Та перемога заключається в тім, що італійські літаки знищили один великий анґлійський корабель, запалили один літаконосець, та тяжко ушкодили кілька інших военних кораблів.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ БУДЕ ВТРЕТЄ?

У цей понеділок збирається в Шікаґо краєва конвенція Демократичної Партії з головною ціллю йменувати кандидата партії на уряд президента Злучених Держав. З огляду на американські політичні традиції конвенція найшлася в досить важкому положенні, бо приходиться їй вибирати між двома протилежними наставленнями.

Демократична Партія, як звісно, тепер є правлячою партією. Себто в Вашинґтоні засідає її вибранець як президент. Досі було правильно американською традицією, що правляча партія все йменувала президента, що вийшов з її партії, знову кандидатом на нову каденцію. Зрештою, це зовсім льоґічно, бо якби вона поступила інакше, то вона тим самим признала би свою політику й адміністрацію кепською. Згідно з цею традицією Демократична Партія в 1936. році йменувала була Рузвелта знову своїм кандидатом.

Цього року справа комплікується через те, що президент Рузвелт вже був президентом два рази, а в Америці попри згадану політичну традицію є ще друга політична традиція, звернена проти кандидування втретє. Започаткував цю традицію самий „батько цього краю", Джордж Вашинґтон, коли відмовився ставити втретє свою кандидатуру на уряд президента. Утвердили її через придержування інші президенти, що найшлися в подібному положенні. Через те й проти кандидатури втретє президента Рузвелта підносять як арґумент цю другу американську традицію.

Хоча ця друга традиція, як перша, не є обнята законом, все таки вона певно заважить у багатьох людей голосувати проти Рузвелта, якби він таки таким кандидатом став усупереч традиції. Знаючи це, Демократична Партія буде вагатися піти проти традиції, щоби через її нарушення не програти виборів.

Якби вона мала сильних кандидатів, вона певно рішилася би держатись традиції й йменувала би нову людину. Та великих людей, великих у розумінні величезних потреб хвилі в нутрішній і заграничній ситуації Злучених Держав, вона не має, або, як має, то вони є в кабінеті Рузвелта й певно воліли би бачити кандидатуру Рузвелта. Зрештою через те, що президент Рузвелт не вирікся своєї кандидатури втретє, ніхто з цих кандидатів не зробив відповідної кампанії і це знову немовби заставляє Демократичну Партію держатися Рузвелта.

При вирішенні питання на конвенції може заважити те, що проти кандидатури Рузвелта втретє републиканці пускають пропаґанду, що Вилкі, їх кандидат, є в справах заграничних таких самих поглядів, що Рузвелт, хоча прихильники Рузвелта на це мають легку відповідь, що погляди це одно, а досвід і розуміння це друге. Ціла справа, здається, буде вирішена й на конвенції Демократичної Партії й поза конвенцією, себто вже підчас самих виборів, на тлі розуміння теперішнього міжнародного положення Злучених Держав, а саме, чи вважатимуть американці теперішню ситуацію для свого краю такою серіозною, що, як каже порівнання, не треба підчас переправи через ріку зміняти коней.

СОВЄТСЬКА ЗАГАДКА

Европейська преса пишучи про „совєтську загадку" має на увазі головно майбутні потягнення московського уряду в його зовнішній політиці. А совєтська преса ніяких вказівок відносно цього не подає. Статтей в справах зовнішньої політики там від довшого часу нема. „Ізвєстія" вдоволяються поданням наскрізь безсторонніх повідомлень власних кореспондентів та чужих пресових аґентур, не займаючи власного становища. З цього погляду московська „невтральність" справді бездоганна. Трохи зраджує себе совєтська преса надто детальними повідомленнями про приготовання Злучених Держав Америки до війни, але й ці повідомлення походять переважно з чужих жерел.

Майже цілу вагу совєтської преси звернено на так звані внутрішні справи, але й тут вражає відсутність справжньої конкретности. Мається враження, що преса більше намагається заховати дійсний стан річей ніж обговорювати річево справи. Скільки чисел „Ізвєстій" було виповнено на приклад світлинами червоноармейських ґенералів, адміралів, полковників, а навіть майорів, переважно надто молодих, до тогож з обличчями, що не свідчать про інтелектуальний рівень навіть европейського унтер-офіцира. Майже три числа було присвячено „декаді білоруського мистецтва" в Москві, головно театру та балету, в яких білоруського національного елементу дуже й дуже мало. Не менше паперу було зіпсуто на опис виборів „щасливого" фіно-карельського народу до Найвищої Ради дванадцятої совєтської републики.

Найбільше вражає в сучасній совєтській пресі брак звичайної повені скарг на недотягнення орґанізації сільського господарства в часі жнив, що розпочалися вже в південних районах СССР. Про поправу цих недотягнень при теперішніх обставинах не може бути мови. Очевидно вони остільки великі, що московський уряд уважає за краще про них взагалі мовчати. Вже в початку весни звертаюся увагу місцевих урядів на те, що рільні роботи в цім році доведеться переводити в значній мірі тягловою силою худоби і простішими машинами за браком палива для так званих комбайнів (косилки полученої з молотилкою). Але з багатьох районів повідомлялося вже, що від звичайних косилок залишилися лише рями. З урядової статистики оголошеної в половині червня видно, що до 5. ц. м. було направлено комбайнів о половину менше ніж до цьогож дня торік. „Ізвєстія" скаржиться, що цукрові буряки обробляються дуже недбало, обсаповується часом лише зкраю плянтацій про людське око, боротьбу з шкідниками проводиться невистарчально, тому тисячі гектарів буряків гинуть. Не збирається також досить сіна для дуже поширеного плекання худоби.

З цих та інших подібних повідомлень виникає враження, що по колхозах відчувається вже великий брак робочої сили. Брак її збільшує очевидно до катастрофальних розмірів те, що московський уряд змобілізував і тримає на німецькім та румунськім кордоні дуже чисельні збройні сили. Не зважаючи на це, вилюднення України переводиться систематично. Десятки тисяч родин призначено до переселення на Собір протягом ще цього року, хоч з місцевостей, до яких їх має бути загнано, повідомляється, що там не приготовано й третини пляновагої кількости хат. Отже значна частина переселенців прибуде не протягом зими в дощаних бараках, але це московський уряд обходить також мало, як і цілий „культурний" світ.

Дуже характеристично, що при таким катастрофальним стані внутрішніх відносин в СССР, совєтська преса зазначує з вдоволенням, що цьогорічні жнива на Балкані, в Угорщині та по цілій Европі будуть дуже злі наслідком гострої зими та весняних повеней. Свою останню надію покладає московський уряд на те, що голод в Европі збільшить бльокадою, до якої буде включено й Францію, дасть нагоду московському урядові розвинути нову акцію в Европі. Але надія ця мабуть марна.

К. Волинський.

УКРАЇНСЬКА ҐАЗЕТА Й ЇЇ ЧИТАЧІ

„Е, що там є в українській ґазеті! Тесаме, що в англійській. Нема що переглядати — сказав і кинув нове число української ґазети, коли прийшло з почти.

Хто так зробив? — спитає неодин. Ніхто інший, а таки самий передплатник цієї ґазети. Багато таких? — Не знаємо, але такі є. Характеристичне: Саме тоді, коли звязки з рідним краєм майже цілковито перервані; коли американська українська ґазета ще єдина, що може принести якісь новинки про рідний край і з рідного краю, почуєте такі легкодушні слова.

Це не відірвані факти, а майже щоденні. Їх треба насвітлити. Хочби тому, щоб спонукати поважно думаючих людей призадуматися над собою чи над своїми земляками. Важне в тому те, що пересічний загал не доцінює існування української ґазети в неукраїнськім краю в такій переломовій хвилині, як тепер. Коли рідний край у цілости попав під режім деспотів; коли там заборонена навіть свобідна думка, не то свобідне слово, то як це щастя для нас, Американської України, що можемо дати захист українському слову, українській незалежній думці. Ми, Американська Україна, повинні бути горді з цього, що змогли поставити навіть український щоденник, єдиний український незалежний щоденник у світі! Хібаж це не буде мати ніякого значіння для історії? Хіба будучі історики української незалежницької думки не будуть пильно переглядати кожне число української ґазети видаваної в Америці, щоб із них сплести разом події й факти з українського життя? Хіба вони не будуть вказувати будучим українським поколінням на науку те, що серед найгіршого лихоліття рідної землі, десь там, далеко поза її межами знайшлися люди, що подбали про те, щоб не замовкло рідне українське слово, щоб продовжувалася українська традиція, щоб по змозі виховати свіже покоління для збереження української ідеї.

Значить, велитенське завдання вкладає на американську Україну історія. І ця американська Україна повинна виказати, що вона дозріла до того, щоб таку ролю сповнити по своїй найліпшій силі. Тут не повинно бути в нас місця для легковажних слів, для легкодушних поступків, для згірдливого відношення до щирих проявів українського життя.

Нема де правди діти, пересічний загал глядить на українську ґазету як на „бизнес" самих редакторів, начеб не розуміли цього, що ґазета не є їх власністю. Всеодно, хто видає українську народню ґазету, вона являється осягом української громади. Честь тим орґанізаціям, що подбали про видання ґазети. Алеж обовязок громадянства супроти ґазети йде поза її механічне видавання. Треба тісної сполуки між видавцями, редакторами й читачами української ґазети. Треба зрозуміння взаїмного духового інтересу згаданих чинників. Бо допустімо, що української ґазети нема. Чи американська Україна не почувалаcьби до обовязку заложити українську ґазету і віддати її в руки найбільш відповідних і відповідальних редакторів-журналістів? І чи все українське громадянство не булоб обовязане допильнувати, щоб ґазета мала відомости з першої руки про все, що діється в українській громаді, в товаристві, в кружку, в школі, в клюбі, в читальні, в орґанізації? Чи не почувавсяб кожен письменний українець написати свою думку до редакції, щоб або одобрити її становище в даним моменті або подати від себе раду, як до одного чи другого наболілого питання підійти?

А коли вже існує українська ґазета, ба, навіть український щоденник, чиж не раді ти тим, що вже хтось інший в минулому зробив велитенський початок, а на теперішне покоління припадає лише обовязок цю ґазету підтримати, її поширити, поправити і зробити її речником українського загалу в такий великий час, як саме переживаємо? Чиж не є святим обовязком кожного живучого американського українця пильно перечитувати українську ґазету, щоб хоч цим показати свою духову сполуку з тією великою громадою, що спромоглася на ґазету і набиратися присвоювати собі її ідеї й ідеали, що їх ця ґазета поширює.

Не можемо бути добрими членами громадянства, коли ходимо одинцем. Не можемо бути здисциплінованими громадянами, коли не будемо зуміти один одного. Не будемо творити американської України, коли не будемо що днини інтересуватися подіями й проявами життя української громади. А відомостей про українське життя не дасть вам ґазета неукраїнська. Отже тому важне є читання української ґазети кожним американським українцем.

С.

ВОЄННІ ВТІКАЧІ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Війна накладає велитенські тягарі на все населення світу. Тому й Злучені Держави не можуть відмовитися від своєї частини. Треба, між ін., дати допомогу нещасним воєнним збігцям без огляду на їхнє походження. Та обставини так склалися, що Америка під теперішню пору може дати допомогу лише розбиткам — утікачам з Великої Британії, а в части й з Франції.

У Злучених Державах, як звісно, створено „Юнайтед Стейтс Коміті фор Кейр оф Юропієн Чилдрен" з осідком у Ню Йорку. Почесною президенткою цього комітету є пані Рузвелтова, жінка президента, а дійсною предсідницею є пані Маршал Філд, жінка знаного купця з Шікаґо й Ню Йорку. Комітет оголосив кампанію за зібрання фонду у висоті 5,000,000 дол. на допомогу дітям, що прибувають сюди з Англії.

Перший транспорт дітей вже прибув до Ню Йорку з Англії в понеділок 8. липня кораблем Самарія з Ліверпулю. В більшости це діти військових офіцирів. Усіх дітей прибуло 350 у віці 3—17 літ, хлопці й дівчата всуміш. Їх батьки та матері залишилися в Англії і хто знає, чи вони коли знову побачать своїх дітей. Знана багата жінка з Лонґ Айленд, пані Деніел Ґуґенгейм, відступила для дітей свою простору палату та городи в Гемстед, поки не будуть зорґанізовані для них правильні притулки.

Згадуючи про найновіших утікачів з воєнних областей, ґазети приносять вісти про втікачів з Німеччини, ще заки війна почалася. Є це жертви націстичного режіму. Ними піклується Німецько-Жидівський Клюб у Ню Йорку. Тут ці втікачі примістилися при рідних родинах та в рідних домах у західній частині дільниці Менґетен, біля Ривер Сайд та на Вашинґтон Гайтс. Вони гурмами приходять до каварень і висиджують там цілими годинами на велику журбу власників та господарів. Нераз чути прохання господаря „Панове, заберіться звідси, бо приходять платні гості". Втікачі не протестують і чемно переносяться до інших столів. Але деякі сусідні каварні та ресторани мусіли закрити свій бизнес, бо через натовп тих іміґрантів і їх німецьку розмову правильні гості-покупні перестали ходити і підприємці збанкротували.

Комітет, що піклується тими втікачами, видає для них ґазету в німецькій мові, „Авфбав", яку розсилають до рідних громад, де розміщені інші втікачі, а навіть до Лондону, в Англії. Під проводом нюйорського комітету створено 750 місцевих комітетів по всіх закутинах Злучених Держав, а ті комітети позакладали „кольонії" втікачів. Останнього року розселено в той спосіб 2,600 родин втікачів, а з кінцем 1940 року комітет надіється розсилати по Америці по 500 родин місячно. Деякі втікачі є бувші багатії з Европи і вони позакладали свої підприємства. Багато їх є в таких місцевостях, як Елмґорст, Фарест Гилс, Кю Ґарденс в Лонґ Айленд, а це все осідки багатих людей.

Останніми днями прибувають свіжі втікачі вже через Еспанію та Портуґалію. Між ними є родина найбільшого европейського багатія, барона Ротшільда з Парижа. Він привіз із собою самих жемчуґів вартости міліона долярів.

Українці в Злучених Державах припадково не мають обовязків утримувати своїх земляків, утікачів з воєнних теренів, але це не повинно їм перешкаджати показати своє чоловіколюбство супроти всяких воєнних утікачів. Ніхто не знає, кого може стрінути лиха доля завтра і від кого він буде мусіти прохати допомоги.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(94)

Биховець глянув на коронний табор.

— Що там думають, чим живуть, на що надіються? — міркував і чомусь видався йому цей табор лушпайкою, кинутою на море, темною плямкою серед степу, що її ось-ось залле, проглине рознуздана стихія. І нараз, аж сам того злякався, блиснула йому свідомість, що чим вище підіймалися настрої в козацькому таборі, тим болючіше било в нього серце, тим більше чужим ставав йому той козацький реґіт, той крик і та радість...

З важу сходив Биховець одним з останніх. Та коли повернувся наліво, то мало не крикнув, побачивши поруч себе свого джуру.

— А що, пане поручнику, бачили? Не таке ще побачите! Ще добра тисячка наших братів у коронному таборі свого часу дождеся. Діждеться й то вже скоро! А там ми панів коронних шапками затрусимо. Голіруч братимем та в татар за будь що вимінювати будем. Хай не брикають Іродові діти!

Джура кричав, вимахував руками, сміявся, та враз затих. Мовчанка Бихівця збентежила його. Глянув на нього й зразу стягнув брови.

— Он воно як! — подумав собі, але службу свою знаючи, не промовив зайвого слова.

Биховець відчув, що його накрили. Махнув рукою, як людина, що не має вже що втратити й подався до свого шатра.

Що він був винен, що безнадійна справа панів коронних його боліла? Що він тому винен, що замість мягкої королівської руки, впаде на Річ Посполиту твердий, козацький пястук? Служив князеві Яремі вірно, дивився в його очі у зорю. А коли серед панів коронних перелічував найгірших, то сьогодні, по тому, що ще так недавно довідався, бачив у їх проводі князя Ярему. Так, але не вони заплатять за свої злочини, не вони!

XXV.

В коронному таборі зібралася воєнна рада. Молодий гетьманич привитав панівстаршин, мовчки приклавши руку до шапки. Гусарський полковник окинув поглядом зібраних. Усі, мов дощем змиті. Понурилися й затихли. Душа гусарського рубаки станула на диби: Та щож бо, до біса! Попросив слова. Гетьманич хитнув булавою:

— Прошу!

Повагом виступив Чарнецький на бочку з порохом.

— Панове! Що це ви понурилися, що це ви понадувалися, вибачайте, мов сичі? Болить вас зрада реєстровиків? Лякаєтеся, що коли не сьогодні то завтра перейдуть до ворога драгони? Грецької вони віри, а відомо яка фідес грека. Але ми, сини коронні не падаймо на дусі! Замало в нас сили, аби ворога з окопів виперти, аби собі шлях на волость прочистити. Але для того, щоб на місці, аж до вечерпання запасів боронитися, ворогові дорогий час гаяти, розмах ламати й анімуш відбирати, поки йому пан краківський на пяти не наступить, ми ще занадто сильні!

Зупинився, глянув по зібраних, наче проникаючи в їхні душі, але ніщо поза резиґнацією не малювалося на їхніх обличчях.

— Панове! Тепер татарва проти нас, з голотою тримає. Та хіба ви не знаєте, та хіба ви не тямите, який це союзник? Хто дасть більше! Ми дамо більше й матимем татар за собою й побачимо ще їх на козацьких шиях!

Знову зупинився й знову глянув по обличчях. На момент йому видалося, що вони ворухнулися й ожили на згадку про можливість перетягнення татар.

— Не такий чорт страшний, як його малюють! Та хіба ви не бачите, що Тугай-бей, хоч і покумався з Хмелем, сам участи в кампанії не приймає? Увихається нам попід ніс кілька нікчемних загонів татарви, але воюють самі тільки козаки. Вірте мені, що коли ми тільки зуби добре вишкіримо, а з Тугай-беєм щасливо скомунікуємося, він буде наш! Дотепер він ще нічий, ще думає, ще медитує! Від нас тільки залежить його рішення!

Слухачі зворушилися, хтось підняв руку, ніби просив слова, та зразу опустив її й пропав у гурті. Чарнецький шукав очима того сміливця, але даремне. Щоб не простягати мовчанки, гукнув з усієї сили:

(Дальше буде).

ЗАХОПИЛИ АДМІРАЛА.
Адмірал англійської фльоти сер Бари Домвіл (і його жінка), котрих арештовано в Лондоні за звязки з націстичними колами.

З ДНЯ

ХТО ЗАВАЛИВ ФРАНЦІЮ?

Розкладові трійливі мікроби, що впродовж довгих повоєнних літ морально розточували Францію, тепер вину за її розгром хочуть приписати комусь іншому. Вони кажуть, що завинила тут „пята колюмна", „націстичні агенти", всякі „Квизлінґи". Квизлінґ, як відомо, був місцевим норвезьким „фірером", що помагав Ґітлерові всадовитись у Норвеґії і навіть опісля пробував стати норвезьким премієром.

Отож ці мікроби хочуть тепер у когось вмовити, що подібні „Квизлінґи" завалили Францію. Та колиб так справді було, то в першу чергу самі французькі провідники це виявилиб. А вони цього не роблять. Далі, це виявилиб чужі журналісти, подібно як це зробили з дійсним Квизлінґом, як тільки він появився на політичну арену.

ДІЙСНІ ПРИЧИНИ.

Маршал Петен, пояснюючи свому народові програ, сказав, що була велика чисельна перевага німців над французькими вояками; далі — німці були далеко краще озброєні; англійці дали меншу поміч, ніж у минулій війні; вкінці, казав маршал Петен, бракувало цей раз французам „духа жертвенности". Петен дослівно сказав: „Від часу нашої перемоги 22 роки тому дух задоволення і розривки взяв верх над духом посвяти. Ми більше думали про особисті домагання, ніж про особисту службу. Нашим бажанням було уникати зусиль. Нині ми в обличчі нещастя". В той сам час французький ґенеральний предідник Тунісії, Пейрутон, через радіо говорив: „Наші вояки платять тепер кровю за брак передбачливости і за софізм минулого". Зновуж головний французький командант, генерал Вейґан, на нарадах уряду, на адресу закукурічених політиканів, які роками підточували французьку мілітарну силу, а тепер домагались від армії чудес, сказав: „Гегаючі гуси могли лиш раз врятувати столицю". (Диви Н. Й. Таймс, 21. червня ц. р., стаття Аршамбо).

ДАЛЬШІ ЦИТАТИ.

Той сам французький журналіст Аршамбо в Н. Й. Таймсі, 23. червня ц. р. вкладає в уста французького селянина такі слова: „Вас може здивувати, пане, що старий француз закликає Бога. Бо дотепер ми були заприсяженою безбожницькою державою. Це, в дійсності, було одною з причин нашого нещастя. Нам бракувало ідеалу. Я признаюся, що під тим оглядом я був так само винуватий, як більшість моїх співгромадян. Ми уроїли собі, що властивим обовязком чоловіка є урядити собі життя вигідно й індивідуалістично аж до границь себелюбства. Я сам належу до лівих. Тут більшість з нас голосує на соціялістично-радикальну листу. Але зверхні налівки тепер не мають вартости. По правді сказати всі партії однаково завинили. Всі з нас, в кожній партії, дивились на наших представників як на природних посередників між нами самими і урядом в цілі роздачі манни з державних скарбниць. Воно дійшло до того, що міністри фінансів не сміли відкрити, що в касі є надвишка, бо кожна партія зараз домагалась для себе частки... Вже від багатьох літ воно було ясним що наш парляментарний державний устрій завів. Кожний наступаючий кабінет домагався диктаторських прав, щоб бути в змозі завідувати якслід краєм. Але ми були вперті в наших помилках. Найбільше послідовними ми були в тім, щоб зрівнати націю з долом; а також в тім, що думали, що держава буде все дійною коровою".

ЧУЖІ СВІДКИ.

Подібне пишуть інші, чужі спостерегачі французького життя. Відома журналістка Ен МекКормик в Н. Й. Таймсі, 24 червня ц. р. закінчує свою статтю про упадок Франції так: „Приходить деколи такий час, як це сталось з Францією, коли брак моральної відваги з боку провідників і брак спільного духового наставлення з боку загалу, поповнює ряд націй. Великі посвяти понесли французи будуючи зо сталі і цементу лінію Мажіна. Вони почувались за нею безпечними. Але в дійсності вони не були забезпечені, бо за тою лінією вони не зуміли виявити однакової посвяти супроти того живучого ладу, який вони бажали заховати".

ЗАВВАГИ СИМСА.

А редактор заграничних новин газетярського синдикату Скрипс-Говард, Вилієм Симс, в „Н. Й. Ворлд-Телеграмі", 3. липня ц. р. пише таке: „Франція не була побита в тих страшних шістьох тижнях травня і червня. Вона була побита в шістьох, легко трактованих роках, що попереджували зудар 1940 р. Вона не була побита на полях Фляндрії і Артуа, лише в французьким парляменті в Парижі і в фабриках та робітнях, ще заки вистрілено перший стріл. Коли ціла історія буде сказана на розправах і воєнних судах, що цілком певно матимуть місце як лиш край троха устаткується, то зо здивування заніміє цілий світ... В Парижі сильні повоєнні уряди Поанкаре і йому подібних уступали, а їх місце займали прогресивно мягкі кабінети, керовані, може й доброї волі, але легкодушними премієрами як Даладіє і Блюм. А військові були або за слабі, або не сміли настоювати на таку програму, яка після їх переконання була для Франції конечна... В той час, як німецькі фабрики день і ніч працювали над виробом бомбовиків, повзів, панцирних авт, машинових крісів і іншої зброї в необчислимій скількості, французькі радикальні соціялісти, соціялісти, комуністи, організували „народні фронти", наслідуючи червоний режим в Еспанії".

ПОДІБНА ДУМКА.

Ту саму думку висказує „Н. Й. Ворлд-Телеграм", 15. червня ц. р. в редакційні статті під заголовком „Тут це не сміє статись". В ній говориться: „За чотири роки Франція могла, а навіть повинна була, приготовитись на те, аби відвернути цю трагедію. Чотири роки французька індустрія, працюючи повним ходом, могла відповісти літаком на літака, повзом на повза, которого будував Гітлер змушуючи до цього цілу німецьку націю. Але чотири роки тому Франція пустилась на іншого роду програму — програму, яка обіцяла людям більше добробуту за коротші години праці. Уряд „народного фронту", коаліція всіх лівих груп, раз-у-раз домагалась коротших годин, більшої плати, соціяльних реформ. А кожний успіх вона зазначала новими натисками при помочи страйків і суспільних замішань, аж доки французька індустрія не була спаралізована, а французькі фабрики впродовж місяця не виробляли більше літаків, ніж німці виробляли в одні дні. Два роки тому Франція пробудилась і побачила нещастя, але вже запізно. Тепер сотки тисяч французів заплатило життям за втрачений час. А французькі робітники мусіли добровільно зрезиґнувати зо всіх своїх соціяльних здобутків. Та вони знаходяться в обличчі ще більш небезпеки — втрати своїх свобід і своєї батьківщини".

ДЕ ЗРАДНИКИ.

Ось де причини упадку Франції: соціялісти, радикали, народнофронтівці, комуністи дірвавшись до влади впродовж довгих років у злочинний спосіб занедбували безпеку краю, в демагогічний спосіб обіцювали широким масам те, чого не могли дати, деморалізували маси. Ось де справжня „пята колюмна" Франції!

На Франції сповнилось тепер те, що на Україні сповнилось ще за часів минулих визвольних змагань.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОСТОН, МАСС.

Молода професійна сила.

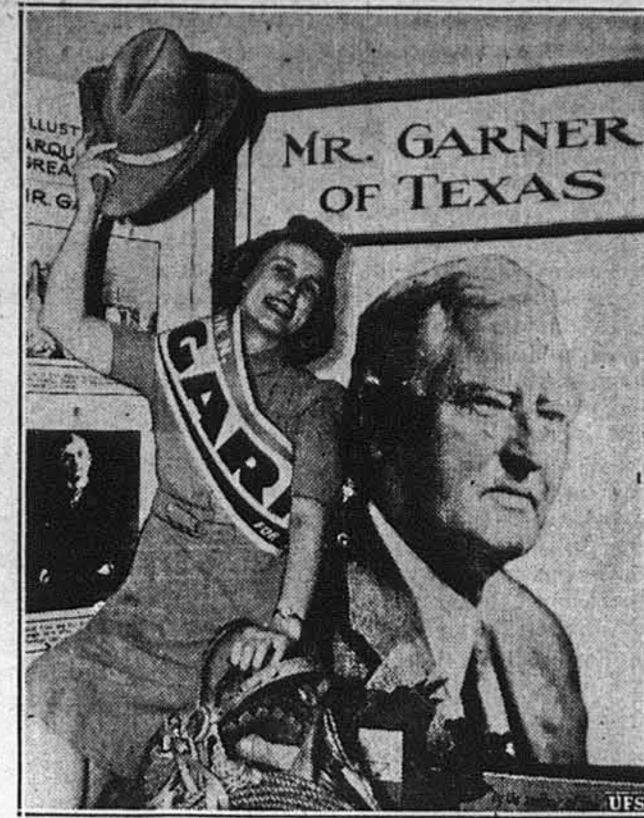
Коли кінчиться шкільний рік, кожний з нас, що цікавиться нашою молоддю, заглядає до місцевої американської газети, щоб переконатись, чи не знайде часом українського призвіща між тими, що кінчать вищу науку. Ось так натрапив і я між тими, що покінчили каледж, призвіще В. Берестецького, сина громадян Івана і Марти Берестецьких. Ця молода наша сила є добре мені відома. Це щирий українець, що любить українську мову і традицію і де може, там стає в обороні українського народу і його права на незалежне й самостійне життя.

В. Берестецький.

Молодий В. Берестецький родився у Бостоні, 30 січня 1919 р. Замолоду ходив до української школи, тому говорить і пише по українськи. Патріотичні родичі вписали його ще малим до молодечого департаменту У. Н. Союзу, а тому рік він уже самий вписався до старшого відділу. Молодий Берестецький дорожить У. Н. Союзом, бо знає його історію і його вклад в українське життя в Америці й в Україні. Скінчивши в 1936 р. гайскул вписався до Бостон Каледж, що є одною з найкращих виховних і наукових установ в Америці. Тут завдяки пильности і спосібностям вибився молодий Берестецький на перше місце. Дня 12. червня, коли професори прощались з учнями, а учні з професорами, вручено п. Берестецькому диплому „Bachelor of Arts", з почесним відзначенням „cum laude". На тому не скінчилась ще наука, бо молодий Берестецький вписався ще до Гарвард-університету, щоб продовжати студії. Як головний урядник У. Н. Союзу бажаю молодому Союзовцеві дальших якнайкращих успіхів. Усі ми радіємо зо щасливими батьками, що маємо таку нову силу, що походить з української крови і так щиро любить свій нарід. Ще зазначу, що п. Берестецький є патріотичним американцем. Саме тепер кінчить летунську школу, з якої вийде офіцером, приділеним до летунського корпусу.

Н. Давискиба.

ЧИ БУДЕ КАНДИДАТОМ?

Теперішній віцепрезидент Гарнер був першим кандидатом, що влаштував собі кандидатську кватиру в Шікаґо. За його кандидатуру гукає Шерлі Лі.

ПРАЦЯ КРАЄВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ МОЛОДІ

Вже пятий рік існує державна установа, що зветься Краєва Адміністрація Молоді. Приблизно 775 тисяч робітників з рамени тої установи дістане працю на протязі найрухливішого місяця цього року. З того числа яких пів міліона це будуть студенти, а решта, себто 275 тисяч вийде зпоза шкільної молоді.

Студенти дістають грошеву поміч за виконування кількагодинної праці денно і це дає їм спроможність продовжати їх правильну шкільну науку. Заряд програмових робіт для поза шкільної молоді старається за те, щоби приміщати молодих людей на роботу, де вона моглаб набути вправ та відповідне вишколення, щоби потім мати змогу дістати сталє заняття коли приватна індустрія збільшиться. Запроектовано чимало льокальних програмових робіт, наприклад, на користь сільської молоді, на котрих молоді робітники моглиби оставати постійно через ріжний протяг часу, розуміється під добрим наглядом, та діставати заразом загальні інструкції відносно якости їх праці.

Багато тих проектів зорганізовано при співучасти агрікультурних і фахових каледжів. Ті знання фаху, які студенти набувають, майже безпроволочно примінюється до практики на роботах призначених Краєвою Адміністрацією Молоді. Фармерський хлопець, що студіював теорію молочних виробів, виходить пополудні на роботу і заробляє собі гроші в Краєвій Адміністрації Молоді через хоження коло рогатої худоби і доєння коров. Фармерську дівчину, котра вивчувалась основних засад дієти, а також і плянів добірно зрівноваженого і некоштовного харчування, можна подибати в кухні Адміністрації Молоді заробляючи собі гроші за актуальне приготування таких харчів для інших робітників на проєктах.

Недавно тому зайшли зміни у виконуванні особливих проектів, котрі дають молоді працю для вправи у деревних виробах та механічних полях. Сотки варстатів праці, заведені по цілім краю, тепер затруднюють поверх 25,000 молодих робітників. Деякі з тих робітничих варстатів знаходяться по містових гаражах, де переводиться направу вантажних та особових автомобілів. Інші варстати можна подибати на площах відданих до того вжитку зарядок школи або парку, де молоді робітники виробляють і направляють шкільну обстановку, а також паркові приряди.

Одна з ділянок програмових праць Краєвої Адміністрації Молоді це перемінне переношування робітників з одної праці на другу. Молодим робітникам не дозволено надмірно спеціялізуватись в одним фаху чи професії, а особливо на самих початках праці. Ціль такого поступовання є та, щоби дати нагоду кожній молодій людині випробувати свої здібности та виявити нахил і заінтересовання до певного рода праці.

На протязі фіскального року, що скінчився дня 30-го червня, 1939 року, приблизно 253,000 молодих робітників покинули проєкти Краєвої Адміністрації Молоді через ріжні причини, з котрих щонайменше одна четверта частина перейшла на приватну працю.

Студентів, котрим дають допомогу для того, щоби уможливити їм продовжувати їх науку, вибирають управителі шкіл та каледжів на основі їх матеріяльного стану. Допомогова праця студентів є ріжнорода, цебто від направи шкільних приладів та уліпшування шкільних площ, до найбільш важного і доскональого рода розвідчої праці. Найменша заплата для студентів звичайних шкіл за короткі години праці виносить найменше $3 на місяць, а найбільше $6; студенти каледжів дістають від $10 до $20 на місяць, а тим, що покінчили школу платять від $20 до $30 на місяць.

Загальна Рада — ФЛІС.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Під образком на 4. стороні в 161. ч. Свободи під наголовком УТІКАЧ було написано: „10-літній Джин Сімур Ню". Має бути „10-місячний..."

ХАРАКТЕР

Збір добрих та кепських властностей людини творить її вдачу, її характер. Частково людські вдачі бувають спадкові, тобто переходять до нас від наших батьків, частковож є наслідком виховання в родині, в школі, в оточенні, в якому достигаюча, зростаюча людина перебувала.

Характер кожної одиниці залежить від оточення, в якому людина з дитячих літ була вихована. А також і від призвичаєнь, в яких вправлялась. Наприклад, дитині прищеплюють переконання, що брехня є щось огидне, а тому ніхто не сміє брехати. Дитина до цієї засади звикне й не бреше. Одначе — біда, коли дитина спостереже, що в її оточенню хтось бреше! Тим засвоєна засада є розхитана.

Дитину привчають тримати порядок, бути чистим, ощадним, робити певні праці. Алеж дитина до всього того призвичаюється, коли має змогу спостерігати довкола людей порядних, роботящих.

Воля до творення доброго підо впливом вправ зростає так, що дитина без розуму, цілком механічно поводиться справно, тобто, як призвичаїлась. Та — на жаль — ми не сміємо забувати, що сказане про добро, так само слід сказати й про зло. За прикладом дорослих дитина привчається до ледарства, стає ледачою до праці, котра її не тішить, не зважаючи на природний інстинкт. Така дитина лише пустує та збиткує. А коли вже раз повелось втекти від кари, починає брехати й що далі — дужче. Потім говорить неправду, навіть не почервонівши, а від всього, кепсько зробленого, рішучо відрікається. Така дитина стає до всього легковажною, не виконує своїх маленьких повинностей, призвичаюється шахрувати в своїй поведінці й коли не буває примушена до карности, — помалу набуває кепської вдачі, витворює в собі злий характер (чи безхарактерність), котрі й зростають вкупі з дитиною для її власної шкоди.

Алеж — навпаки — призвичаєння до добра є також настільки міцне, що людина, котра ті призвичаєння має, не може поводитись кепсько навіть і тоді, коли від доброї справної поведінки тій людині може повстати певна шкода. Отож, часто чувати: —„Бодай би й хотів, та не можу я робити зле!"

Остаточно зіпсувати найчастіше може пристрасть. Хоча — з другого боку, саме пристрасті часами можуть зробити з людини видатну одиницю. Дехто пристрасно працює, інший — жагучо любить музику — чи спів, інший — має пристрасть до малювання і т. д. Безперечно, ці пристрасті є пристрасті добрі. Алеж часом чуємо, що той пристрасно грає в карти, інший жагучо любить танці, страшенно любить випити чи пристрасно любить смачно попоїсти, або безтямно любить нові туалети і т. д. Та поза цими є ще гірші пристрасті, котрі відбирають людині її людську гідність. Такі пристрасті — пиятика, гультайство, нестримне залицяння, розтринькування маєтків і т. д.

Про людей, котрі твердо призвичаїлись робити лише саме добро, говоримо, що вони мають чистий, певний характер. Алеж про тих, хто не вміє дати ради з своїми лихими пристрастями, не може втримати їх, мовляв, на вузді, — про тих говоримо, що є то люди безхарактерні, слабовільні, ганчірки.

В руках матерей та виховательок перебувають можливости утворити, приготовити для свого народу якнайбільше певних, чистих характерів. Алеж і матері й виховательки не сміють забувати всамперед про те, що найдужче впливає на дитину добрий приклад. — („Українське Слово").

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Г. РОМАНИК, БРОНКС, Н. Й. — Нашу відповідь на Вашого листа, вислану на подану Вами адресу, почта завернула з увагою, що не може Вас найти. Просимо подати нам ще раз Вашу точну адресу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Піврічні і місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в понеділок, 15. липня, в годині 7:30 ввечір, вУ. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо буде піврічне справоздання уряду і контр. комісії, справа пікніку, що уладжується спільно в Тов. Укр. Клюб Поступовий, і інші важні справи. Проситься членів, коли маєте діти, або знайомих, що ще не є членами У. Н. Союзу, вписати їх на цих зборах, за що дістанете нагороду від У. Н. Союзу. Довгуючі члени хай вирівняють свої залеглости, бо інакше можуть бути читані на цих зборах і суспендовані. — М. Косоноцький, предс.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Піврічні збори Тов. Єдність, від. 163., відбудуться в середу, 17. липня, в год. 8. ввечір, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. На порядку дня буде звіт контролі за минулий піврік. Просимо всіх членів і члениць, а головно тих, що не платять до місцевої каси, щоби явились на ці збори, бо для них буде рішатися дуже важна справа. — Уряд.

ДЕ ВАШІ ПАПЕРИ?

Кожний утікач з окупованих Німеччиною країв має виказатися, що його папери в порядку. (Німецька світлина, переслана радіом з Берліну).

ЩО ПЕРЕДСКАЗАВ НОСТРАДАМУС У 1555. РОЦІ?

Французький пророк ще в 1555. році ворожив, що Франція виграє цю війну, британська Імперія розлетиться, як рівнож програють Німеччина та Італія.

Імя того чоловіка — це **Мішель де Нотрдам** або **Нострадамус**, французький учений, пророк та лікар. Його цікаві проповідування та ворожби зібрав в книжку Генри Джемс Форман п. з. „Історія ворожби", як також пише про це француз д-р де Фобрін в книжці п. з. **„Ворожби маестра Мішеля Нострадамуса"**.

Ці ворожби Нострадамуса, хоч деколи дуже неясні й затемнені, справдилися вже з нечуваною точністю багато разів. Писав він в 1555. р., про воздушну війну, про жовнірів, що будуть сидіти в „залізній клітці" (повз?) та навіть збудування лінії Мажіно.

Предсказав упадок Парижа.

Нострадамув сказав, що над певною „рікою буде побудований цілий ряд величезних фортець", що будуть „поділені на пятнацять секцій". Сучасні дослідувачі його писань пояснюють, що ця ріка — це Рен, а ряд величезних та сильних фортець — це лінія Мажіно, що справді є поділена на пятнацять секцій. Нострадамус згадує про упадок великого міста — Парижа, „котре то місто буде окружене жовнірами, що займуть поля та міста й будуть підбурювані Римом".

Не забув за „пяту колюмну".

Нострадамус рівнож не забув згадати про людей, які можуть влекшити інвазію ворогів Франції. Про тих він так писав:

„Хижий птах, прилітаючи до вікна перед конфліктом, приспить чуйність Франції.

„Одна частина народу буде вірити в це, а друга буде називати прокляттям, а лиш мала ґрупа буде уважати це за злий знак".

Г. Дж. Форман вичитує дальше у ворожбі Нострадамуса, що Франція впаде жертвою Німеччини, але вкінці таки Німеччина буде викинена назад з великими втратами. Ця ворожба, каже Форман, може сповнитися ще цеї осені.

Кінець Мусолінія.

Інші знова ворожби Нострадамуса відносяться до „льва, що непокоїть Францію з моря". Форман уважає, що цим львом є Мусоліні. Форман відчитує з ворожб Нострадамуса жахливу воздушну війну в Італії", упадок Хреста в Римі" та крах фашистівського режіму.

Для характеристики тих віршованих ворожб Нострадамуса, Форман подає такий цікавий вірш пророка, писаний в старо-французькій мові:

„Зброя буде звеніти у воздусі через довший час. Дерево впаде на середині здобутого міста. Шаблі та всі пекольні сили будуть шаліти в циклоні вогню, в якому монарх Гадріз знайде свій кінець".

Пояснюється це так, що це пресказання упадку Мусолінія, бо, згідно з французькою версією, Гадрія це назва Адріятику. В іншому знову вірші Нострадамус передбачує розвал Британської Імперії та редукцію її до самих тільки британських островів.

Що сказав Нострадамус про Гітлера?

Гітлер схарактеризував Нострадамус дуже „чорно". Його він малює як „чорний, кровожерний та хижий", що „вийшов з революції", який „однак буде побитим між ріками Саоною та Роданом". Щодо нацизму, то Нострадамус таке сказав:

„В Німеччині повстане цілий ряд нових сект, що майже будуть рівнатися поганізмові. Ця нова секта фільософів, що погорджує смертю, золотим гонором та багацтвами не обмежиться лиш до гір Німеччини, але буде мати піддержку прихильників та преси".

Книжка згаданого вже француза д-ра де Фонбріна подає, що Нострадамус предсказав злудні мирові зусилля Гітлера, наїзд німців на Рим „після поразки під Перуґією" (місто в Італії); бомбардування Женеви, „мир в Ульмі" та знищення британської фльоти.

Згадані автори стверджують, що є дуже тяжко відгадати ці ворожби Нострадамуса. Однак вже в минувщині вони справдилися. Намримір, Нострадамус сказав, що „Лондонський сенат засудить свого короля Карла І., що, як відомо, був засуджений на смерть парляментом у 1641. р. Він рівнож представив американську революцію, коли писав: „Захід увільниться від британських островів: відкриті будуть трактовані дуже низко, а відтак високо".

Нострадамус був рівнож лікарем.

Нострадамус, крім своїх ворожб, відзначався ще й тим, що був славним і добрим лікарем на ті часи, так, що навіть королівські роди кликали його та питали за радами.

Тому кілька літ назад американська фільмова компанія „М.Ґ.М. випродукувала була короткий фільм п. з. „Нострадамус", що драматизував випадки з його ворожби.

ЧЕМПІОНИ ПЛИВАЦТВА.

Коли Ерл Кларк (у середині) задержав свій чемпіонат скоку в воду з висоти 10 метрів підчас недавнього змагу в Санта Барбара, в Каліфорнії, йому ґратулювали жінки-чемпіонки: Рут Фленеґен (наліво) і Марджорі Ґестринг.

ҐІБРАЛЬТАР

Слово „Губральтар" уживається на означення стихійної, непереможної сили. Це в переносному значінні. В дійсності це нездобута досі твердиня на скалі Ґібральтар, що стоїть на пригірку, вистаючім у море з Іберійського Еспанського) півострова. Пригірок довгий на 4 американські милі, знаходиться в трьох четвертинах в посіданні Англії. Звідси Англія береже доступу до Середземного моря всім кораблям, бо ширина моря в тому місці виносить усього 15 миль.

Отже під Ґібральтаром треба розуміти англійську твердиню, яка попала в руки Англії в останнє в р. 1783. Є це коронна кольонія Англії. Вона творить окрему цілість для себе і дістає всю апровізацію з матірнього краю. Вона має свої городи, своє цвинтарище, свій шпиталь, дві вязниці, манастир, ґазівню. Нема там водопроводів, але воду тримають у збірниках. Це в більшості вода дощева, відповідно спрепарована для вжитку людей. Є й керниці, та невистарчальні.

Із східньої сторони Ґібральтар спадає стрімко в море. Із західньої спад є лагідніший і там збудоване містечко-твердиня. Чужинцям не дозволено перебувати в містечку. Коли наймають яких еспанських робітників, то на ніч висилають їх в Еспанію. Від Еспанії відділений Ґібральтар смугою невтральної полоси, широкої на пів милі. На південь від містечка побудовані бараки для війська. Гармати для оборони вмуровані в камяних печерах. Вони підносяться одна понад одну як ґалерії. У пристані над самим морем може поміститися ціла фльота, бо там побудовано спеціяльні тамифортеці від моря. В доках є варстати для направи кораблів і великі припаси вугля.

Ґібральтар пригадується тепер кожному з тієї нагоди, що на нього налітають літаки італійські та французькі, хоч кожної хвилини можемо вижидати й нападу збоку Еспанії, яка хоче відзискати Ґібральтар для себе.

СЬОГОДНІШНЯ ЖІНКА

Пані Вендел Вилкі, жінка кандидата на президента з рамени Републиканської Партії, вже має постійне місце в ґазетах. Пишуть про неї між ін. таке:

Нумер її вбрання („сайз") є 12. Любується в синій красці (тепер її називають „Вилкі блу"). Звертається до свого чоловіка, за признанням, чи добре зроблена її суконка. Перед виборами населення Америки звертає увагу на кожну дрібничку в родині кандидата, тому треба всього доглянути, навіть цього, що в інших людей не має ніякого значіння.

Одначе дивне те, що самий кандидат, тобто пан Вилкі, має славу недбалюха в убранні. Але це йому якраз помогло у виборі в Філядельфії, бо пропаґанда йшла в тому напрямку, що в нього важніша громадянська справа ніж убрання. Зате його жінці не дарують нічого. Вона мусить бути жінкою дня, бо на ню звернена загальна увага.

УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ В ЮГОСЛАВІЇ

В Югославії від початку 1940 р. виходить літературно-суспільний двомісячник „Думка". В другому зшитку „Думки" уміщено „Слово до читачів" з якого довідуємося, що потреба видавати такий журнал, як „Думка", була серед югославських українців віддавна актуальна. Вже в 1936 р. почала „Думка" виходити під редакцією О. Саламана й виходила до половини 1937 р. Від березня 1938 р. до сьогодні виходила під ред. М. Бучка. Від 1940 р. редакція почала видавати „Думку" як двомісячник писаний на половину літературною мовою, на половину діялектом бачвансько-сотаським. Журнал має всеукраїнський характер. У „Слові до читачів" читаємо:

„Українці в Югославії не мали досі одного спільного журналу писаного літературною мовою і діялектом бачванських українців. Всі українці хотіли все мати між собою контакт та ці бажання покищо нездійснені. Тепер з появою журналу „Думка" ця прогалина моглаб бути з часом бодай почасті заповнена".

Зміст другої книги „Думки" за 1940 р. (березень-квітень) такий: І. Ірлявський: Срібна земля, Дорога; Задунайов: Матері; Л. Павлович: Карпатські цвіти (в річницю катстрофи); І. Семигорський: 8. жовтня 1938. — 16. березня 1939; О. Коропей: Памяті ґенія волі (Т. Шевченка); М. Бучко: Розвиток української літературної мови (XV.—XVII. ст.); В. Ґренджа-Донський: Героїчна боротьба Карпатської України та інші.

З літературно - мистецької хроніки „Думки" довідуємося, що Просвіта в Керестурі видала дві брошурки: „Про женитьбу" Преосв. д-ра Д. Нярадія та збірник господарських статтей ріжних авторів; що в Ню Йорку докінчується український історичний фільм „Траґедія Карпатської України", висвітлював фільм п. Лисюк, д-р І. Яців висвітлив фільм із Західно - Українських Земель. В Америці ще давали по всіх містах, де є українці, фільми „Гуцульщина та Галичина". З цієї самої хроніки довідуємося, що п. Ю. Шереґій веде тепер курси українських національних танків у Шиді, Петрівцях та Миклошевцях (Югославія).

Адреса головного редактора й адміністрації „Думки": М. Бучко, Раєво Село. Річна передплата — 30 динарів.

ТАРЗАН Ч. 52. Скок у море.

Маріка впала в розбурхані хвилі моря. На її шиї висів ключ до вязничної каюти на кораблі.

Тарзан знав, що він мусить дістати цей ключик, якщо він хоче врятувати Джейну. Він поскочив до барієри.

МекҐреґор пробував стримати його. „Хлопче, таж ти сліпий, отже йдеш просто на стрічу смерті" — остерігав.

Тарзан стряс його з себе і скочив у море.